

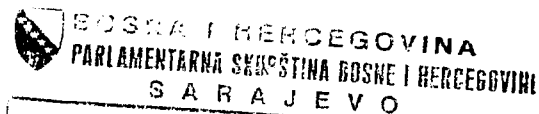
Neovisno povjerenstvo za praćenje uvjeta boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije
i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine,
strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine
ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina
ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine

Broj: 05/6-50-15-27-9-5/24

Sarajevo, 11.3.2024.

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

ZASTUPNIČKI DOM
DOM NARODA

PRIMLJENO: 11-03-2024			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
05/6	50-15	558	24

PREDMET: Dostava Izvješća o radu za 2023. godinu

Poštovani,

Na temelju članka 52. stavak (11) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst (“Službeni glasnik BiH”, broj 22/16) i članka 11. stavak (g) Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, broj 23/11), dostavljam vam Izvješće o radu za 2023. godinu na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK NEOVISNOG POVJERENSTVA

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. a/a

Nezavisna komisija za praćenje uslova boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se i izvršavaju krivične sankcije
i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine,
strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine
ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina
ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine

Broj: 05/6-50-15-27-9-4/24

Sarajevo, 22.2.2024.

IZVJEŠTAJ

**o radu Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične
sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i
Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i
Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i
Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine
za 2023. godinu**

Februar 2024. godine

SADRŽAJ

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE	3
POGLAVLJE II. NADLEŽNOSTI NEZAVISNE KOMISIJE	6
POGLAVLJE III. IZVRŠENJE ZADATAKA IZ NADLEŽNOSTI NEZAVISNE KOMISIJE U 2023. GODINI	7
Odjeljak A. Realizacija zadataka održavanjem sjednica Nezavisne komisije	7
1. Usvajanje Izvještaja o radu Nezavisne komisije za 2022. godinu.....	8
2. Finansijsko poslovanje Nezavisne komisije.....	8
Odjeljak B. Najavljene posjete Nezavisne komisije	9
1. Najavljena posjeta Zavodu za forenzičku psihijatriju Sokolac od 16. 3. 2023.	9
2. Najavljena posjeta Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH od 20.9.2023.....	13
Odjeljak C. Javnost rada	18
Odjeljak D. Administrativno-tehnička podrška u radu	18
POGLAVLJE IV. PREPORUKE	19

Na osnovu člana 52. stav (11) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16) i člana 2. stav (6) Poslovnika o radu Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine, Nezavisna komisija za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine, na 9. sjednici, održanoj 22. 2. 2024, usvojila je i Parlamentarnoj skupštini BiH podnosi sljedeći

I Z V J E Š T A J

o radu Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine za 2023. godinu

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE

Nezavisna komisija za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Nezavisna komisija) uspostavljena je

u skladu s članom 41a. stav 2. Zakona BiH o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, br. 13/05, 53/07, 97/07, 37/09 i 100/13) kao nezavisno tijelo Parlamentarne skupštine BiH.

Nezavisna komisija ima pet članova koji su imenovani na mandat od pet godina odlukom Parlamentarne skupštine BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 96/15 i 50/17), i to:

1. Mile Lasić, predsjednik Nezavisne komisije,
2. Azra Alajbegović, prva zamjenica predsjednika Nezavisne komisije,
3. Brana Spasojević, druga zamjenica predsjednika Nezavisne komisije,
4. Aleksandar Faladžić, član Nezavisne komisije, i
5. Vedad Gurda, član Nezavisne komisije.

Navedenim članovima Nezavisne komisije mandat je istekao 15. 12. 2020, te je shodno tome Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine imenovala Privremenu zajedničku komisiju oba doma Parlamentarne skupštine BiH za provođenje procedure za imenovanje članova Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom BiH (u daljnjem tekstu: Privremena zajednička komisija) („Službeni glasnik BiH“, broj 16/23).

Privremena zajednička komisija je u 2023. godini provela konkursnu proceduru za članove Nezavisne komisije te Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH dostavila prijedlog liste kandidata za imenovanje pet članova Nezavisne komisije.

Parlamentarna skupština BiH na 7. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 7. 6. 2023. i na 6. sjednici Doma naroda, održanoj 15. 6. 2023. donijela Odluku o imenovanju pet članova Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom BiH. („Službeni glasnik BiH“, broj 46/23):

1. Azra Alajbegović
2. Nemanja Kovačević
3. Zlatko Brkić
4. Adis Drnda i
5. Zoran Petrović

Na konstituirajućoj sjednici Nezavisne komisije, održanoj 13. 7. 2023, izabrano je rukovodstvo Nezavisne komisije. Za predsjednika Nezavisne komisije izabran je Zlatko Brkić, za prvu zamjenicu predsjednika Nezavisne komisije izabrana je Azra Alajbegović, a za drugog zamjenika predsjednika Nezavisne komisije izabran je Zoran Petrović.

Zoran Petrović, drugi zamjenik predsjednika Nezavisne komisije, dopisom broj: 05/6-34-1-1973/23 od 13. 9. 2023, podnio je ostavku na članstvo u Nezavisnoj komisiji. Nezavisna komisija je na 4. sjednici, održanoj 20. 9. 2023, razmatrala ostavku Zorana Petrovića na članstvo u Nezavisnoj komisiji te je, u skladu s članom 4. st. (3) i (4) Poslovnika o radu Nezavisne komisije („Službeni glasnik BiH“, broj 23/11), prihvatila i dostavila Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine na razmatranje i odlučivanje.

Parlamentarna skupština BiH, na 13. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 20. 11. 2023, i na 11. sjednici Doma naroda, održanoj 23. 11. 2023, donijela je Odluku o razrješenju Zorana Petrovića dužnosti člana Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 81/23).

Nezavisna komisija je u svom radu nezavisna u okviru važećih domaćih propisa i međunarodnopravnih instrumenata. Svi nadležni organi, institucije i ustanove u Bosni i Hercegovini, pravna i fizička lica dužni su Nezavisnoj komisiji dati sve podatke i informacije, osigurati i dati sve materijale značajne za njen rad, te pružiti svu neophodnu pomoć potrebnu za nesmetano i zakonito postupanje Nezavisne komisije iz njenog djelokruga. Nezavisna komisija djeluje isključivo na profesionalnim osnovama, ne zastupajući, ne štiteći niti podrivajući interese bilo koje političke stranke, registrirane organizacije ili udruženja ili bilo kojeg konstitutivnog naroda ili pojedinca u Bosni i Hercegovini. Članovi Nezavisne komisije rade na sjednicama i

operativno na terenu u kazneno-popravnim i drugim ustanovama na teritoriji BiH, u kojima su zatvorena ili pritvorena lica.

O pitanjima iz svoje nadležnosti Nezavisna komisija donosi godišnji plan rada, finansijski plan rada, godišnji izvještaj o radu, izvještaj o stanju i činjenicama koje su utvrđene nakon posjete i kontrole u zavodima (ustanovama), odluke, zaključke i druge akte u skladu sa zakonom i svojim poslovníkom.

POGLAVLJE II. NADLEŽNOST NEZAVISNE KOMISIJE

U skladu s članom 52. stav (1) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16) te članom 10. Poslovníka o radu Nezavisne komisije („Službeni glasnik BiH“, broj 23/11), osnovna nadležnost Nezavisne komisije je praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i ostvarivanje ljudskih prava lica koja izdržavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud BiH, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom BiH ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom BiH.

Nezavisna komisija može pratiti rad zavoda samostalno ili u saradnji sa inspektorskim i drugim nadzornim tijelima. Također, može saradivati s međunarodnim i drugim ustanovama ovlaštenim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa zakonima i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

Nezavisna komisija daje preporuke nadležnim organima BiH s ciljem poboljšanja standarda smještaja, poboljšanja postupanja i poštivanja ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije ili druge mjere, daje prijedloge i primjedbe koje se odnose na postojeće zakone ili druge propise zasnovane na zakonu iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, obavlja povjerljive razgovore s pritvorenicima ili zatvorenicima, nakon obavljene posjete dostavlja izvještaje upravniku zavoda i Ministarstvu pravde BiH, prikuplja, obrađuje i potražuje podatke iz svoje nadležnosti, kao i druge radnje iz oblasti nezavisnog praćenja u skladu s članom 52. stav (7) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16).

Ono što je bitno istaći jeste da su, zaključno s 31. 12. 2020, svi zatvorenici i pritvorenici iz nadležnosti Suda BiH premješteni u Zavod za izvršenje krivičnih sankcija pritvora i drugih mjera BiH.

S ciljem preduzimanja odgovarajućih radnji ili mjera, u skladu s članom 52. stav (11) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16), podnosi godišnji izvještaj o radu Parlamentarnoj skupštini BiH i Ministarstvu pravde BiH.

POGLAVLJE III. IZVRŠENJE ZADATAKA IZ NADLEŽNOSTI NEZAVISNE KOMISIJE U 2023. GODINI

U ovom izvještajnom periodu Nezavisna komisija realizirala je planirane aktivnosti održavanjem sjednica Nezavisne komisije, kao i najavljenim posjetama Zavodu za forenzičku psihijatriju Sokolac i Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH. Nezavisna komisija je tokom čitave 2023. godine zapimala pritužbe zatvorenika koje su razmatrane na sjednicama Nezavisne komisije, a koje su zahtijevale pismenu korespondenciju s odgovarajućim kazneno-popravnim zavodima i nadležnim ministarstvima.

Odjeljak A. Realizacija zadataka održavanjem sjednica Nezavisne komisije

Od 1. 1. 2023. do 31. 12. 2023. Nezavisna komisija održala je 13 sjednica:

Sjednice	Datum održavanja sjednica
84. sjednica	30. 1. 2023. od 17 sati
85. sjednica	23. 2. 2023. od 17 sati
86. sjednica	16. 3. 2023. od 17 sati
87. sjednica	5. 4. 2023. od 17 sati
88. sjednica	8. 5. 2023. od 17 sati
89. sjednica	1. 6. 2023. od 17 sati
1. sjednica	13. 7. 2023. od 12 sati
2. sjednica	24. 7. 2023. od 17 sati
3. sjednica	23. 8. 2023. od 17 sati
4. sjednica	20. 9. 2023. od 17 sati
5. sjednica	13. 10. 2023. od 17 sati

6. sjednica	22. 11. 2023.	od 17 sati
7. sjednica	21. 12. 2023.	od 17 sati

Na ovim sjednicama Nezavisna komisija razmatrala je i usvojila ukupno 60 tačaka dnevnog reda i 27 podtačaka. Obradeno je i pripremljeno 68 akata i predmeta koji su otpremljeni na određene adrese (uprave KPZ-a, Ministarstvo pravde BiH, entitetska ministarstva pravde, određeni zatvorenici i pritvorenici u KPZ-ima i sl). Također, Nezavisna komisija je u izvještajnom periodu razmatrala i pristigle pritužbe zatvorenika i pritvorenika iz nadležnosti ovog tijela, kojih je u izvještajnom periodu bilo ukupno 10, što je zahtijevalo pismenu korespondenciju sa Zavodom za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, Ministarstvom pravde BiH te zatvorenicima i pritvorenicima.

Nezavisna komisija je na 7. sjednici, održanoj 21. 12. 2023, a u skladu s članom 11. tačka c) Poslovnika o radu Nezavisne komisije, usvojila Plan rada Nezavisne komisije za 2024. godinu.

1. Usvajanje Izvještaja o radu Nezavisne komisije za 2022. godinu

Nezavisna komisija je na 85. sjednici, održanoj 23. 2. 2023, usvojila i Parlamentarnoj skupštini BiH podnijela Izvještaj o radu Nezavisne komisije za 2022. godinu.

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH je dopisom broj: 01-50-1-15-7/23 od 7. 6. 2023. obavijestio ovo tijelo da je na 7. sjednici, održanoj 7. 6. 2023, usvojio Izvještaj o radu Nezavisne komisije za 2022. godinu.

Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH je dopisom broj: 02-50-6-16-6/23 od 19. 6. 2023. obavijestio ovo tijelo da je na 6. sjednici, održanoj 15. 6. 2023, usvojio Izvještaj o radu Nezavisne komisije za 2022. godinu.

2. Finansijsko poslovanje Nezavisne komisije

Odlukom Zajedničke komisije za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH o naknadama za rad u Nezavisnoj komisiji, broj: 03/5-50-14-11-11,9/16 od 14. 6. 2016, utvrđena je naknada članovima Nezavisne komisije u mjesečnom iznosu od jedne osnovice za obračun plaće zaposlenim u institucijama BiH, što iznosi 600 KM. Član Nezavisne komisije ima pravo na naknadu samo ako prisustvuje sjednici Nezavisne komisije.

Finansijski plan i program Nezavisne komisije za 2024. godinu utvrđen je i jednoglasno usvojen na 2. sjednici, održanoj 24. 7. 2023:

- naknade članovima Nezavisne komisije - 52.000,00 KM
- detaljne kontrolne i ad hoc posjete zatvorima - 15.000,00 KM

(Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine i drugim ustanovama u skladu s potrebom).

Finansijski plan i program Nezavisne komisije za 2024. godinu je, u skladu s Poslovnikom o radu Nezavisne komisije, prosljeđen Zajedničkoj komisiji za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH.

Zajednička komisija za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH je na 4. sjednici, održanoj 21. 9. 2023, donijela odluku kojom se odobrava Finansijski plan i program Nezavisne komisije za 2024. godinu, broj: 03/5-50-14-11-4-11/23.

Odjeljak B. Najavljene posjete Nezavisne komisije

U 2023. godini (od 1. 1. do 31. 12) Nezavisna komisija obavila je dvije najavljene posjete: Zavodu za forenzičku psihijatriju Sokolac i Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH.

1. Najavljena posjeta Zavodu za forenzičku psihijatriju Sokolac od 16. 3. 2023.

Njavljena posjeta Zavodu za forenzičku psihijatriju Sokolac obavljena je 16. 3. 2023. Posjeta je obavljena u sastavu: Mile Lasić, predsjednik Nezavisne komisije, Azra Alajbegović, prva zamjenica predsjednika Nezavisne komisije, Aleksandar Faladžić i Vedad Gurda, članovi Nezavisne komisije, te Ivana Lovrić, sekretarka Nezavisne komisije.

Tokom posjete obavljen je razgovor s direktorom Zavoda za forenzičku psihijatriju Sokolac (u daljnjem tekstu: Zavod) Đorđetom Radićem, pomoćnikom direktora za nemedicinske poslove Zoranom Kosorićem, načelnicom Odjeljenja za psihotične poremećaje dr. Persom Gunjević, rukovoditeljicom Službe za opće, pravne, kadrovske i tehničke poslove Zorom Gojković, glavnom sestrom Zavoda Milicom Tošić i službenicom za odnose s javnošću Suzanom Soldar.

Prema izjavi direktora, Zavod je prva ustanova na području Bosne i Hercegovine koja, u skladu s Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, osigurava adekvatan psihijatrijski tretman za osobe iz čitave BiH kojima su u krivičnom postupku izrečene mjere sigurnosti.

Zavod je u potpunosti završen i prvi pacijenti primljeni su u decembru 2016. godine. Zavod se prostire na 7 000 m². Ukupni smještajni kapacitet Zavoda je **200** mjesta, a u trenutku posjete Nezavisne komisije u Zavodu je bilo smješteno **147** pacijenata. Nije bilo pacijenata koje je uputio Sud BiH.

Istakao je da je u početku Zavod imao samo 40-ak pacijenata, ali se vremenom, a i od zadnje posjete Nezavisne komisije, taj broj povećavao.

Poređenja radi, rukovodstvo Zavoda je na uvid članovima Nezavisne komisije dalo brojno stanje pacijenata hronološki kroz godine kako bi se uvjerali u povećanje broja pacijenata.

Redni broj	Mjesto	Brojno stanje pacijenata na dan 31. 3. 2018.	Brojno stanje pacijenata na dan 31. 12. 2019.	Brojno stanje pacijenata na dan 31. 12. 2020.	Brojno stanje pacijenata na dan 31. 12. 2021.	Brojno stanje pacijenata na dan 31. 12. 2022.
1.	Republika srpska	51	61	73	77	75
2.	Kazneno-popravni zavod Doboj	1				
3.	Kazneno-popravni zavod Banja Luka	1			3	2
4.	Brčko distrikt	1	2	2	3	2
5.	Župa Zahumsko-hercegovačka	2				
6.	Kanton Sarajevo	1	2	2	4	2
7.	Zeničko-dobojski kanton	7	10	9	10	15

8.	Srednjobosanski kanton	3	2	3	3	5
9.	Hercegovačko-neretvanski kanton	3	3	3	6	7
10.	Kanton 10	5	5	5	5	5
11.	Tuzlanski kanton	11	15	11	13	14
12.	Zapadnohercegovački kanton		2	1	5	5
13.	Unsko-sanski kanton		3	1	6	7
14.	Sud BiH					1
	UKUPNO:	86	105	110	135	140

Direktor je istakao da su ostvarili dobru saradnju s međunarodnim organizacijama, a posebno su istakli izuzetno dobru saradnju s Vijećem Evrope uz pomoć kojih su izradili dvije publikacije: „Sveobuhvatno planiranje brige za forenzičke pacijente – od prijema do otpusta: Praktikum za forenzičko osoblje“ i „Protokoli za postupanje s počiniocima krivičnih djela s duševnim smetnjama u forenzičkim ustanovama“, a u izradi je i „Protokol za postupanje s maloljetnicima“.

U razgovoru s rukovodstvom Zavoda članovi Nezavisne komisije su se dotakli i slučaja od prije nekoliko mjeseci kada su od Zavoda, zajedno s medicinskom službom Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, insistirali na pregledu zatvorenika Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH Ediba Buljubašića, što je i učinjeno.

Načelnica Odjeljenja za psihotične poremećaje dr. Persa Gunjević istakla je kako je u stalnom radnom odnosu u Zavodu od njegovog osnivanja, te da učestvuje u razvijanju institucije. U početku je Zavod imao samo jedno odjeljenje s 40-ak pacijanata, ali se vremenom taj broj povećavao. Povećanjem broja pacijenata otvarali su se i drugi odjeli kao npr. ženski odjel. Trenutno je zaposleno sedam psihologa i dva socijalna radnika, a trenutno dva socijalna radnika obavljaju pripravnički staž. Svi su organizirani da rade u timovima s doktorima. Na početku, po prijemu pacijenta, rade se vještačenja po naredbi sudova i tužilaštava, a dužina opservacije traje otprilike 30 dana (zavisno od toga šta piše u sudskim aktima). Njeguje se timski rad na čelu s psihijatrom da bi se pratio kontinuitet u praćenju pacijenta. Svakih šest mjeseci piše se i izvještaj o stanju pacijenta.

Direktor je istakao da je po sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta u Zavodu predviđeno deset doktora, a stalno su zaposlena dva specijalista psihijatra, dva po ugovoru o djelu i jedan specijalizant, te dva subspecijalizanta. Ta četiri doktora obavljaju i dežure, što je veliko opterećenje i pritisak na normalno funkcioniranje Zavoda. U tome im često pomažu specijalizanti. Direktor je istakao da veliki problem predstavlja nedostatak ljekara. Konkurs za prijem je stalno otvoren, ali se niko ne prijavljuje. Čak su pomoć tražili i u susjednim državama, ali nije bilo odziva. Iz tog razloga su se odlučili na školovanje vlastitog kadra. Trenutno ih se školuju četiri koji su u obavezi nakon završenog školovanja ostati u radnom odnosu u Zavodu.

Dalje, rukovodstvo Zavoda je istaklo da su u više navrata, a što su predvidjeli i u Godišnjem programu rada i finansijskom planu Zavoda za 2023, pisali Ministarstvu zdravstva RS, kao krovnoj instituciji, o neophodnosti povećanja BO dana sa 100 KM na 140 KM, a sve u skladu s rastom cijena hrane, lijekova, lož-ulja, kao i ostalih potrepština neophodnih za nesmetano funkcioniranje Zavoda.

Također, istakli su veliku potrebu za nabavkom još jednog sanitetskog vozila. Imaju jedno, ali se događa da je ono već u upotrebi, a potreban je hitan prijevoz. Pacijenti se često prevoze u zdravstvene ustanove u Foči i Kasindolu, s kojima su potpisani ugovori o saradnji, pa su u takvim situacijama primorani posuđivati sanitetsko vozilo od Psihijatrijske bolnice Sokolac. Za donaciju sanitetskog vozila obraćali su se i domaćim i međunarodnim institucijama, ali nije bilo sluha.

Članovi Nezavisne komisije ostvarili su uvid u medicinsku dokumentaciju nekoliko nasumično izabranih pacijenata i konstatirali da je sve uredno.

Na osnovu svega navedenog, Nezavisna komisija daje sljedeće

P R E P O R U K E

- 1. Potrebno je stalno raditi na popunjavanju radnih mjesta prema sistematizaciji nedostajućim stručnim kadrom: dr. medicine, specijalisti psihijatri, subspecijalisti forenzičke psihijatrije, klinički psiholozi, radno okupacioni terapeuti.**
- 2. Potrebno je osigurati sredstva za materijalno-tehnička ulaganja u objekat ustanove: posebnu pažnju obratiti na način zagrijavanja Zavoda i po mogućnosti izraditi**

savremene vidove grijanja s manjim materijalnim troškovima, te na nabavku sanitetskog vozila.

3. Prilagoditi cijenu BO dana u Zavodu realnim troškovima života u sadašnjem trenutku.

2. Najavljena posjeta Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH od 20. 9. 2023.

Najavljena posjeta Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH obavljena je 20. 9. 2023. Posjeta je obavljena u sastavu: Zlatko Brkić, predsjednik Nezavisne komisije, Azra Alajbegović, prva zamjenica predsjednika Nezavisne komisije, Nemanja Kovačević i Adis Drnda, članovi Nezavisne komisije, te Ivana Lovrić, sekretarka Nezavisne komisije.

Tokom posjete obavljen je razgovor s upravnikom Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH Sinišom Perkovićem.

Predsjednik Nezavisne komisije istakao je da je posjeta organizirana u skladu s Planom rada Nezavisne komisije za 2023. godinu, ali i s namjerom da se novi članovi Nezavisne komisije, čiji je mandat počeo u julu 2023. godine, upoznaju s rukovodstvom Zavoda, obiđu prostorije u Zavodu i obavi razgovor sa zatvorenicima koji su pisali ovom tijelu sa željom za razgovor.

U uvodu u razgovor s članovima Nezavisne komisije upravnik Zavoda Siniša Perković istakao je da je Zavod počeo raditi 20. 7. 2020. Na početku su tu bili samo osoblje Zavoda i stražari, potom su počeli pristizati pritvorenici, a zatim i zatvorenici koji su do 31. 12. 2020. svi prebačeni iz drugih kazneno-popravnih zavoda u BiH. Naglasio je da je samo 30 zatvorskih policajaca došlo sa iskustvom iz Pritvorske jedinice Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, a svi ostali su došli bez iskustva. Nijedan zatvorski policajac sa iskustvom, a s nižeg nivoa vlasti, nije se prijavio na tada raspisane konkurse za prijem, a razlog tome je, prema upravnikovim riječima, veoma mala plaća u odnosu na entitetske zavodske stražare pa i stražare u drugim institucijama na državnom nivou. Što se tiče kadrovske popunjenosti, upravnik je istakao da je sada, tri godine nakon stavljanja u funkciju Zavoda, vrijeme da se činuju policajci. Trenutno je u fazi činovanje oko 150 mlađih policajaca u starije policajce. Zaposleno je oko 200 službenika, što

je procentualno oko 95%. I dalje je problem stalno zapošljavanje ljekara. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđena su tri ljekara, a trenutno je zaposlen samo jedan. Na četiri-pet konkursa za prijem koje je Zavod raspisivao niko se nije javio. Naglasio je da se specijalisti angažiraju po potrebi i po ugovoru o djelu. Što se tiče ambulante u Zavodu, ona je opremljena svom potrebnom medicinskom opremom u što su se članovi Nezavisne komisije uvjerali na licu mjesta. Također, u Zavodu postoji i stomatološka ordinacija sa stalno zaposlenim stomatologom i medicinskom sestrom. Ne nedostaje tehničkog medicinskog osoblja. Što se tiče odgajatelja u Zavodu, direktor je istakao da je idalje jedan odgajatelj na 50 zatvorenika, što smatra velikim problemom, ali trenutno nemaju mogućnost zapošljavanja novih.

Direktor je istakao da je ukupan smještajni kapacitet Zavoda **430** mjesta, od kojih su **382** za zatvorenike, a **48** za pritvorenike. Na dan posjete Nezavisne komisije u Zavodu je bilo smješteno ukupno **249** lica, od kojih je **46** pritvorenika i **203** zatvorenika. Što se tiče stranih državljana, stanje je sljedeće: pritvorenika je ukupno **18** (Republika Srbija 4, Republika Slovenija 1, Republika Crna Gora 2, Afganistan 4, Pakistan 1, Francuska 1, Iran 1, Turska 3 i Irak 1), pritvorenika s dvojnim državljanstvom **10** (BiH i Republika Srbija 5, BiH i Kraljevina Švedska 1, Republika Srbija i Republika Slovenija 1, BiH i Republika Hrvatska 3) i zatvorenika **6** (Pakistan 1, Republika Srbija 2, Republika Hrvatska 1 i Republika Crna Gora 2). Svi zatvorenici su smješteni u jednokrevetnim ćelijama, osim nekolicine kojima je potrebna tuđa pomoć.

Što se tiče radnookupacionog tretmana i resocijalizacije zatvorenika, direktor je istakao da je određeni broj zatvorenika angažiran u kuhinji i pekari te u vešeraju, ali da nema uslova da se radno angažiraju svi zatvorenici koji to žele. Postoje razne sekcije u Zavodu u kojima su angažirani zatvorenici, a to su: šivanje, krojenje, rezbarska sekcija, origami sekcija i sl. Zavod ima pet radionica (hala). U jednoj je zavodski vešeraj u kojem su zaposleni zatvorenici, a ostale se iznajmljuju različitim proizvodnim firmama zajedno sa zatvorenicima kao radnom snagom.

Neposrednim obilaskom Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija pritvora i drugih mjera BiH konstatirano je sljedeće:

- Zatvorenici su smješteni u jednokrevetnim sobama od 12 kvadrata, u kojima se nalazi krevet i ormarić za lične stvari, sto i stolica. Sve sobe imaju velike prozore, s dovoljno dnevnog svjetla, Svaka soba ima sanitarni čvor, WC i kupatilo.

- Higijenski uslovi u sobama su dobri.

- Zavod ima kontrolnu sobu iz koje se upravlja videonadzorom, ali i sigurnosnim provjerama. Zavod je pokriven kamerama 24 sata.

- U hodnicima su postavljene telefonske govornice za zatvorenike i pritvorenike.

- Zatvorenici imaju mogućnost da zadovoljavaju vjerske potrebe, za što su im na raspolaganju tri različito opremljene prostorije za potrebe pravoslavnih, katoličkih i islamskih vjernika.

- Zavod raspolaže i sobama za intimne posjete, ukupno ih je sedam, u kojima se nalaze bračni krevet, dvosjed, sto i stolice i mini-kuhinja s frižiderom te kupatilo sa sanitarnim čvorom, tušem i lavaboom. Sve je prozračno, čisto i uredno.

- Zatvorenicima je na raspolaganju sportska dvorana unutar koje imaju mogućnost igranja fudbala, košarke, odbojke. Nalaze se i stolovi za stoni tenis, kao i strunjače. Također, na raspolaganju im je i trim-kabinet opremljen spravama za vježbanje.

- Zatvorenicima je na raspolaganju i biblioteka s više od 3000 naslova kao i računarska prostorija u kojoj se nalazi 10-ak računara.

- Na raspolaganju im je i kantina, koja je solidno opremljena osnovnim životnim namirnicama te su cijene prehrambenih proizvoda relativno izjednačene s cijenama u prodavnicama izvan Zavoda, s malim odstupanjima.

- Pri disciplinskom odjeljenju Zavoda je i soba za usamljenje, tj. samica u kojoj su krevet, ormar, sto, stolica i sanitarni čvor. Također, Zavod ima i gumenu sobu u kojoj zatvorenik može boraviti do 24 sata uz nadzor ljekara svakih sat vremena.

- Zavod ima i ambulantu za primarnu zdravstvenu zaštitu koja je veoma dobro opremljena (laboratorija, radiologija, ultrazvuk, rtg, defibrilator, oftalmološka ambulanta, stomatološka ambulanta, fizioterapija, stacionar, soba za opservaciju, apoteka)

Razgovor sa zatvorenicima

I. Zatvorenik E. B.

Tokom posjete Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH obavljen je povjerljiv razgovor sa zatvorenikom E. B. koji je u više navrata pisao Nezavisnoj komisiji s molbom da ga posjeti. U razgovoru s članovima Nezavisne komisije zatvorenik E. B. istakao je da je vrlo nezadovoljan uslovima u Zavodu, da se prema njemu ponašaju nečovječno i nehumano. Istakao je da je rekorder po broju dana provedenih u samici (143 dana), a najveći problem mu je što su mu zadnjih 10 dana u samici uklanjali madrac s kreveta od 7 do 22 sata. Smatra da to nisu smjeli raditi jer ga je po naredbi Suda BiH vještačio ortoped i dijagnosticirana mu je diskopatija. Najviše krivi doktoricu koja nije dozvolila da mu se spužva vrati iako je pet dana prije samice bio na terapiji (ketonal). Također, ističe da mu se konstantno krše njegova ljudska prava, da mu ne daju da radi, da je tretman resocijalizacije veoma loš. U više navrata obraćao se Tužilaštvu BiH, Sudu BiH, ombudsmenima za ljudska prava BiH, CPT-u. Obraćao se i Ministarstvu pravde BiH zahtjevom za premještaj, odnosno za vraćanje u Kazneno-popravni zavod Zenica, ali je dobio odgovor da je zahtjev preuranjen, da ga ponovi za šest mjeseci, što će uskoro i učiniti. Žali se da mu uskraćuju pravo na slanje pošiljke, da traže da plati svoju pošiljku.

Dalje, u razgovoru s članovima Nezavisne komisije istakao je da prilikom zahtjeva za posjetu porodice zatvorenici treba da traže odobrenje za slobodnu "intimnu posjetu", a što, kako smatra on, kao i većina zatvorenika, nije izraz primjeren za posjetu majke ili brata. Također, smatra da bi trebao imati besplatnu zdravstvenu zaštitu, a ne da mora lijekove kupovati na osnovu depozita (za novac koji nema).

II. Zatvorenik M. J.

U razgovoru s članovima Nezavisne komisije zatvorenik M. J. istakao je da je tretman u Zavodu veoma loš, da je bolje uslove imao u Kazneno-popravnom zavodu Zenica odakle je i stigao. Žali se na ponašanje zavodskih službenika (M. V. i N. P.) te ističe da uprava Zavoda nije ni upoznata sa situacijom u Zavodu. Ističe da ga svakodnevno maltretiraju, a kao primjer navodi da su produženje posjete porodice koje mu je odobrio direktor oni na sam dan posjete ukinuli. Također, ističe da su mu prilikom boravka u samici oduzimali madrac iako je doktorica napisala suprotno. Ističe da se tri godine nije posvađao ni s kim, ali da ga konstanto omalovažavaju i prave lošu osobu od njega. Također, ističe da mu se otvaraju pisma koja piše prema institucijama na što, kako smatra, nemaju pravo. Dalje ističe da zatvorenici nemaju uvid u ono što ima u kantini pa prilikom naručivanja robe, pola im ne dođe.

Na osnovu navedenog, Nezavisna komisija daje sljedeće

P R E P O R U K E

- 1. Potrebno je, u skladu s članom 41. Pravilnika o odjeći i obući, ishrani, disciplinskom postupku, uslovima i načinu izdržavanja disciplinske kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja pritvorenika i zatvorenika u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 20/05), pritvorenicima i zatvorenicima omogućiti upotrebu kreveta zajedno s posteljinom tokom dvosatnog popodnevnog odmora.**
- 2. Neophodno je kontinuirano raspisivanje javnog konkursa za prijem ljekara u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.**
- 3. Potrebno je na obrascu na kojem zatvorenici i pritvorenici naručuju lijekove razdvojiti vitamine i suplemente od onih lijekova koji su na esencijalnoj listi.**

- 4. Predlaže se Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine da razmisli o uvođenju tajmera na telefonske govornice koje koriste zatvorenici i pritvorenici koji bi automatski prekidao vezu nakon isteka dozvoljenog vremena za obavljanje telefonskog razgovora, u skladu s članom 64. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, br. 18/05, 34/05, 65/05, 36/06, 39/07, 61/07, 55/09 i 18/16).**

Odjeljak C. Javnost rada

Sjednice Nezavisne komisije pratili su zaposleni u Sektoru za odnose s javnošću Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH, a predsjednik Nezavisne komisije je, na zahtjev predstavnika medija u BiH, davao i usmene izjave u vezi s radom Nezavisne komisije.

Prema članu 17. Poslovnika o radu Nezavisne komisije, podaci i informacije koje se prikupe tokom kontrole, te sadržaj obavljenih razgovora s licima lišenim slobode, kao i drugim licima koja mogu dati relevantne podatke povjerljive su prirode.

Odjeljak D. Administrativno-tehnička podrška u radu

Zajednička služba Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH, u skladu s članom 24. Poslovnika o radu Nezavisne komisije, pružala je svu administrativno-tehničku i stručnu podršku u radu Nezavisne komisije. Zajednička služba osigurala je potrebne uslove za rad Nezavisne komisije angažiranjem stručnog osoblja, ali i osiguravanjem materijalno-tehničkih i drugih uslova za nesmetan rad.

POGLAVLJE IV. PREPORUKE

Nezavisna komisija predlaže Parlamentarnoj skupštini BiH da usvoji ovaj izvještaj s navedenim preporukama:

1. **Potrebno je osigurati dovoljan broj zavodskih čuvara srazmjernan broju zatvorenih i pritvorenih lica u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, a u skladu sa zakonom propisanim standardima.**
2. **Potrebno je da se u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH kontinuirano radi na stručnom usavršavanju svih zaposlenih lica.**
3. **Neophodno je da nadležne institucije povećaju finansijska sredstva za rad Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH kako bi se, između ostalog, osigurala materijalna sredstva za bolje i efikasnije funkcioniranje Zavoda.**
4. **Potrebno je da Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH razmotri mogućnost povećanja broja i kapaciteta radionica i sekcija, a sve u svrhu boljeg radno-okupacionog tretmana zatvorenih i pritvorenih lica.**
5. **Neophodno je kontinuirano raditi na prijemu potrebnog broja ljekara u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.**

PRILOG: Tabelarni prikaz održanih sjednica u 2023. i prisustvo članova Nezavisne komisije

**TABELARNI PRIKAZ ODRŽANIH SJEDNICA I PRISUSTVO ČLANOVA
NEZAVISNE KOMISIJE U 2023. GODINI**

Broj i datum održavanja sjednice	Ime i prezime člana Nezavisne komisije				
	Mile Lasić	Azra Alajbegović	Bran Spasojević	Aleksandar Faladžić	Vedad Gurda
84. sjednica 30.1.2023.		+	Opravdano odsutna	+	+
85. sjednica 23.2.2023.	+	+	+	+	+
86. sjednica 16.3.2023.	+	+	+	+	+
87. sjednica 5.4.2023.	Opravdano odsutan	+	+	+	+
88. sjednica 8.5.2023.	+	+	+	+	+
89. sjednica 1.6.2023.	Opravdano odsutan	+	+	+	+

Broj i datum održavanja sjednice	Ime i prezime člana Nezavisne komisije				
	Zlatko Brkić	Azra Alajbegović	Zoran Petrović	Adis Drnda	Nemanja Kovačević
1. sjednica 13.7.2023.	+	+	+	+	Opravdano odsutan
2. sjednica 24.7.2023.	+	+	+	+	+
3. sjednica 23.8.2023.	+	+	Odsutan	+	+
4. sjednica 20.9.2023.	+	+	Odsutan	+	+

5. sjednica 13.10.2023.	+	+	Odsutan	+	+
6. sjednica 22.11.2023.	+	+	Odsutan	+	+
7. sjednica 21.12.2023.	+	+		+	+

Napomena:

- Na osnovu člana 52. stav (2) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj: 22/16) Parlamentarna skupština BiH, na 7. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 7.6.2023. i na 6. sjednici Doma naroda, održanoj 15.6.2023. donijela Odluku o imenovanju pet članova Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom BiH. („Službeni glasnik BiH“, broj: 46/23)

- Zoran Petrović drugi zamjenik predsjednika Nezavisne komisije je dopisom broj: 05/6-34-1-1973/23 od 13.9.2023. podnio ostavku na članstvo u Nezavisnoj komisiji. Parlamentarna skupština BiH, na 13. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 20.11.2023. i na 11. sjednici Doma naroda, održanoj 23.11.2023. donijela Odluku o razriješenju dužnosti člana Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 81/23).